

Konstytucja biznesu

Konstytucja Biznesu, wchodząca w życie 30 kwietnia 2018 r., stanowi pakiet pięciu ustaw reformujących prawo gospodarcze. Jej celem jest uproszczenie przepisów dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej. Pakiet ten składa się z następujących ustaw:

1. Prawo przedsiębiorców, (wchodzące w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 24 ust. 6, który wchodzi w życie z dniem 1 lutego 2019 r.),
2. przepisy wprowadzające ustawę Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej,
3. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców, (wchodzącej w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia),
4. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy, (wchodzącej w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 52 ust. 2 i 9 oraz art. 57, które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2018 r.), oraz
5. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, (wchodzącej w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia).

Prawo przedsiębiorców

Najważniejszą ustawą w ramach Konstytucji Biznesu jest Prawo przedsiębiorców określające najistotniejsze uprawnienia przedsiębiorcy oraz zasady prowadzenia działalności gospodarczej. Wspomniana ustawa z dniem 30 kwietnia 2018r. zastąpi dotychczasową Ustawę o swobodzie działalności gospodarczej. Wyjątek stanowi art. 24 ust. 6 Ustawy, dotyczący zawieszenia działalności przedsiębiorcy wpisanego do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, którego dzień wejścia w życie, na podstawie art. 1 przepisów wprowadzających, przypadnie na 1 lutego 2019 r.

Ułatwienia dla przedsiębiorców rozpoczynających działalność

Jedną ze zmian wprowadzanych przez Prawo przedsiębiorców będzie zainicjowanie tzw. ulgi na start dla rozpoczynających działalność przedsiębiorców, stanowiącej zachętę dla przedsiębiorców podejmujących działalność gospodarczą po raz pierwszy lub ponownie po upływie co najmniej 60 miesięcy od dnia jej ostatniego zawieszenia lub zakończenia.

Wprowadzone uprawnienie polegać będzie na zwolnieniu z opłacania składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne ZUS przez pierwsze 6 miesięcy od dnia podjęcia działalności gospodarczej. Termin ten będzie liczony od faktycznego momentu rozpoczęcia wykonywania działalności, tzn. podjęcia pierwszej czynności w obrocie gospodarczym bezpośrednio związanej z przedmiotem zadeklarowanej działalności. Zgodnie z reformą, termin na zgłoszenie się do obowiązkowych ubezpieczeń przez przedsiębiorcę, wynosił będzie nie 7 dni – tak jak stanowiła dotychczasowa regulacja, a 6 miesięcy od rozpoczęcia działalności. Przedsiębiorca przez ten okres obowiązany

będzie do płacenia jedynie składki zdrowotnej. Ponadto, przedsiębiorca spełniając określone warunki, po upływie 6 miesięcy będzie mógł skorzystać przez kolejne 2 lata z tzw. małego ZUS-u. Oznacza to, że przy obliczaniu podstawy do naliczania składek na ubezpieczenia społeczne przedsiębiorca uwzględni 30% najniższego wynagrodzenia brutto.

Skorzystanie z ulgi na start zależne będzie tylko i wyłącznie od woli przedsiębiorcy, który może dobrowolnie z niej zrezygnować poprzez dokonanie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych. Należy pamiętać, że w razie skorzystania z ulgi, okres pierwszych 6 miesięcy prowadzenia działalności nie będzie brany pod uwagę do wysokości świadczeń emerytalnych czy rentowych jak i nie będzie pozwalał na otrzymanie zasiłku chorobowego.

Działalność nierejestrowa

Kolejną zmianą będzie wprowadzenie tzw. działalności nierejestrowej. Nowe przepisy zwolnią osoby fizyczne prowadzące m.in. drobną działalność zarobkową z obowiązku rejestracji działalności w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, co skutkować będzie brakiem obowiązku opłacania ZUS-u. Warunkiem koniecznym, zwalniającym przedsiębiorcę z powyższej powinności, będzie wykonywanie działalności osobiście oraz osiągnięcie takich przychodów z działalności, które nie przekroczą w żadnym miesiącu 50 proc. kwoty minimalnego wynagrodzenia (od 1 stycznia 2018 r. wynagrodzenie to wynosi 2100 zł brutto). Działalność taka nie będzie wtedy uznawana za działalność gospodarczą, a dochody z jej prowadzenia będą opodatkowane na zasadach ogólnych. Ponadto, przedsiębiorca w celu skorzystania z działalności nierejestrowej, musi wykazać, iż przez ostatnie 5 lat nie prowadził działalności gospodarczej. Co więcej, działalność nierejestrowa nie może być objęta wymogiem uzyskania koncesji, pozwolenia czy licencji.

Osoba spełniająca powyższe przesłanki, jeżeli chce, będzie jednak mogła złożyć wniosek o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

Uporządkowanie katalogu form reglamentacji działalności gospodarczej

Tworząc Rozdział 4, ustawodawca pochylił się nad wyraźnym zróżnicowaniem reżimu prawnego form reglamentacji działalności gospodarczej. W szczególności, uporządkowane zostały przepisy dotyczące jednej z nich, a mianowicie – wpisu do rejestru działalności regulowanej. Od strony formalnej, spośród wszystkich form sposobu ograniczenia wolności działalności gospodarczej: koncesji, zezwoleń oraz wpisu do rejestru działalności regulowanej – ta ostatnia wymaga najmniejszego wysiłku.

Przedsiębiorca może wykonywać działalność określoną w przepisach jako działalność regulowana, jeśli spełniając warunki określone tymi przepisami uzyska wpis do właściwego rejestru działalności regulowanej. Weryfikacja dotycząca zgodności wykonywania danej działalności z wpisem do rejestru czy też przestrzegania warunków jej

wykonywania dokonywana jest dopiero podczas kontroli organu prowadzącego rejestr działalności regulowanej. Odbywa się to w toku prowadzenia działalności regulowanej.

W Ustawie podkreślona została również waga jawności rejestru działalności regulowanej.

W zakresie zezwoleń natomiast, art. 41 ustawy wskazuje, że zezwolenia nie będą mogły mieć charakteru uznaniowego. Jeżeli przedsiębiorca spełni określone warunki, zezwolenie zawsze powinno zostać udzielone. Wprowadzono również instytucję wydawania zezwoleń w trybie „milczącej zgody”. Jeśli organ nie rozpatrzy wniosku o zezwolenie w określonym terminie, uznaje się zezwolenie za wydane.

Ponadto, pozostając w kwestii sposobów ograniczania wolności działalności gospodarczej, prawo przedsiębiorcy likwiduje instytucje zgód i licencji, jako odrębnych form reglamentacji.

Zawieszenie działalności gospodarczej

Art. 24 Prawa przedsiębiorców wprowadza wiele zmian dotyczących zawieszenia działalności gospodarczej. Dotychczas, przedsiębiorca nie mógł zawiesić działalności, jeśli zatrudniał pracowników. Wraz z wejściem w życie art. 24 ust. 6, które nastąpi 1 lutego 2019 r., takie prawo zostanie nadane przedsiębiorcy. Ponadto, dzięki zmianom zaproponowanym w Konstytucji Biznesu pojawi się możliwość zawieszenia działalności firmy zarejestrowanej w CEIDG na dowolny czas określony lub nieokreślony. Dotychczasowe ograniczenie wynoszące 24 miesiące zostanie zniesione. Po upływie terminu zawieszenia, wznowienie działalności gospodarczej nastąpi automatycznie. Brak złożenia wniosku o wznowienie nie będzie skutkowało wykreśleniem z rejestru, w przeciwieństwie do obecnie obowiązującej regulacji.

Ustawa o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej polskiej

Wchodząca w życie ustawa regulować będzie zarówno podejmowanie jak i wykonywanie działalności gospodarczej przez przedsiębiorców zagranicznych oraz m.in. czasowe świadczenie usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez osoby zagraniczne będące przedsiębiorcami. Jako główny cel Ustawy określa się dążenie do usprawnienia działalności transgranicznej.

Ustawa obejmować będzie całość materii w powyższym zakresie regulowanej dotychczas przez Ustawę o świadczeniu usług na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz przepisów znajdujących się do tej pory w Ustawie o swobodzie działalności gospodarczej.

Na podstawie przepisów nowej ustawy, osoby zagraniczne z państw członkowskich oraz obywatele innych państw niż państwa członkowskie, spełniający określone w ustawie warunki, mogą podejmować i wykonywać działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, na takich samych zasadach, jak obywatele polscy.

Ustawa reguluje m.in. następujące kwestie:

1. świadczenie transgranicznej działalności usługowej przez przedsiębiorców zagranicznych w Polsce – w danym zakresie nowa ustawa nie wprowadza większych zmian;
2. zakładanie oddziałów i przedstawicielstw przedsiębiorców zagranicznych w Polsce – w tym zakresie:
3. zrezygnowano z obowiązku okazywania w procedurze rejestracji oddziału przedsiębiorcy zagranicznego w KRS dokumentu uprawniającego przedsiębiorcę do wykorzystywania nieruchomości na potrzeby siedziby głównej przedstawicielstwa,
4. zrezygnowano z wymogu składania w rejestrze wzorów podpisów osób upoważnionych do reprezentowania przedsiębiorców w oddziale;
5. uznawanie certyfikatów, zaświadczeń oraz gwarancji i ubezpieczeń udzielonych i wydanych w państwach członkowskich UE.

Należy pamiętać, że przedsiębiorca zagraniczny znajdzie regulacje dotyczące swojej osoby także w Prawie przedsiębiorców, które będzie stanowiło uzupełnienie Ustawy o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium RP.

W ramach regulacji dotyczących przedsiębiorców zagranicznych, nastąpiło również uchylenie ustawy z 6 lipca 1982 r. o zasadach prowadzenia na terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne, w ramach oczyszczenia polskiego prawa z pozostałości PRL.

Ustawa o centralnej ewidencji i informacji o działalności gospodarczej i punkcie informacji dla przedsiębiorcy

Instytucja CEIDG przetwarzająca znaczne ilości danych osobowych przedsiębiorców uregulowana została w Ustawie o swobodzie działalności gospodarczej. Dotychczas na podstawie Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, dane pozyskiwane z CEIDG nie korzystały z takiej samej ochrony jak „zwykłe” dane osobowe, co za tym idzie – potrzeba informowania o przetwarzaniu danych czy obowiązku rejestracji zbiorów danych nie występowała.

Wraz z wejściem w życie Konstytucji Biznesu Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej przestanie jednak obowiązywać. W jej miejsce, w zakresie ewidencjonowania przedsiębiorców, zastosowanie znajdzie Ustawa o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy.

Istotną zmianą w tym zakresie, powiązaną z kwestią wejścia w życie Rozporządzenia o Ochronie Danych Osobowych, które nastąpi dnia 25 maja 2018 r., będzie przepis świadczący o tym, że „dane przedsiębiorców podlegać będą takiej samej ochronie jak dane „zwykłych osób”.

Ustawa o rzeczniku małych i średnich przedsiębiorców

Od 1 marca 2018r., lista urzędów rzecznika, zawierająca m.in. Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Rzecznika Finansowego czy Rzecznik Praw Pacjenta, poszerzona zostanie o nową instytucję, a mianowicie Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców.

Ustawa z dnia 26 stycznia 2018 r. o wejście w życie z dniem 30 kwietnia 2018 r., jednakże powołanie pierwszego Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców planowane jest na koniec sierpnia 2018r.

Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców, określany jako instytucja będąca gwarantem zasad i praw przyznanych przedsiębiorcom w ustawie Prawo przedsiębiorców, będzie miała za zadanie nadzorować wdrażanie założeń „Konstytucji Biznesu” w praktyce. Kontrola podlegać będą w szczególności:

1. wolność działalności gospodarczej,
2. pogłębianie zaufania przedsiębiorców do władzy publicznej,
3. bezstronność i równe traktowanie,
4. zrównoważony rozwój,
5. zasady uczciwej konkurencji i poszanowania dobrych obyczajów oraz słusznym interesów przedsiębiorców.

Do uprawnień Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców należy m.in.:

1. opiniowanie aktów prawnych istotnych dla przedsiębiorców,
2. występowanie z wnioskiem o wydanie objaśnień prawnych,
3. występowanie do Sądu Najwyższego z wnioskami w sprawie rozstrzygnięcia rozbieżności wykładni prawa w zakresie przepisów prawnych dotyczących działalności gospodarczej,
4. wnoszenie skargi nadzwyczajnej do SN.

Wszystkie organy, do których zwróci się Rzecznik, są obowiązane z nim współdziałać i udzielać mu pomocy. Wyjątek stanowią będą sprawy niejawne. Ponadto, Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców będzie mógł zobowiązać ministrów czy też organy centralne do wydania objaśnień, na podstawie których sporządzone zostaną tzw. „poradniki” wyjaśniające, jak stosować najtrudniejsze przepisy. Poradniki te mają zostać napisane prostym językiem, zrozumiałym dla każdego.

Inne istotne zmiany

Poniżej zamieszczamy listę innych zmian istotnych dla przedsiębiorców.

1. Zastąpienie wymogu posługiwania się numerem REGON w ramach identyfikacji przedsiębiorcy w urzędowych rejestrach numerem identyfikacji podatkowej NIP.
2. Utworzenie nowego portalu internetowego dla przedsiębiorców, wyjaśniającego w jaki sposób należy realizować określone sprawy urzędowe – rozwinięcie strony www.biznes.gov.pl. Portal oferował będzie m.in. możliwość uzyskania

zaświadczenia o niezaleganiu z podatkami, a nawet uiszczenia opłat urzędowych. Dodatkową, przydatną funkcją portalu będzie przypominanie przedsiębiorcom o zbliżających się terminach urzędowych oraz informowanie o najważniejszych zmianach w prawie.

3. Rozszerzenie możliwości załatwiania prostych spraw urzędowych drogą telefoniczną, przez e-mail lub za pomocą innych środków komunikacji.
4. Stworzenie katalogu podstawowych reguł, którymi należy kierować się podczas tworzenia prawa gospodarczego, na podstawie którego wprowadzone zostaną zasady dążenia do ograniczenia obowiązków administracyjnych wobec sektora przedsiębiorców, na których wpływ wywierać będą nowe projekty prawa.
5. Dopuszczenie wyraźnie w przepisach możliwości ustanawiania prokurentów również przez osoby fizyczne – przedsiębiorców. Dodatkowo, udzielenie prokury lub pełnomocnictwa będzie mogło nastąpić automatycznie z momentem opublikowania informacji o pełnomocniku lub prokurencie w CEIDG.
6. Wyrażenie wprost zasady co nie jest prawem zabronione, jest dozwolone, zgodnie z którą przedsiębiorca, nie łamiąc wskazanych w przepisach zakazów, będzie mógł prowadzić własny biznes w sposób wolny.
7. Wyartykułowanie zasady domniemania uczciwości przedsiębiorcy, zgodnie z którą „organy nie powinny domniemywać, że przedsiębiorca naruszył prawo, zasady uczciwości czy dobre obyczaje.” Ustalenia te, zawsze powinny zostać poparte dowodami jednoznacznie wskazującymi naruszenie.
8. Wprowadzenie zasady rozstrzygania niejasnych przepisów na korzyść przedsiębiorcy.
9. Wprowadzenie tzw. ZASADY PROPORCJONALNOŚCI, zgodnie z treścią której urzędowi nie będzie wolno nakładać na przedsiębiorcę nieuzasadnionych obciążeń, np. żądania dokumentów, którymi już dysponuje.

Autor: Ligia Marciniak, Kancelaria Prawna Piszcz i Wspólnicy